

Dosarul nr. 3-124/24
2-24108866-02-3-27092024

HOTĂRÂRE
În numele Legii

1 octombrie 2024

municipiul Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componența:

Președintelui completului, judecătorul
Judecătorilor
Grefier

Mîra Ghenadie
Bostan Angela și Dașchevici Grigore
Vascan Diana

examinând în ședință publică, acțiunea în contencios administrativ depusă de
Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare către Comisia
Electorală Centrală privind anularea Hotărârii nr. 2942 din 24 septembrie 2024,

A C O N S T A T A T :

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 27 septembrie 2024, ora 11:20, reclamanții Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare au depus acțiune în contencios administrativ (contestație în materie electorală) îndreptată către Comisia Electorală Centrală, solicitând anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2942 din 24 septembrie 2024 „cu privire la cererea de înregistrare a domnului Munteanu Igor în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, confirmarea reprezentantului concurentului electoral și a persoanei responsabile de finanțe (trezorerul)”.

În motivarea acțiunii, reclamanții au indicat că la 20 septembrie 2024 Munteanu Igor în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova desemnat de Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare a depus la Comisia Electorală Centrală actele prevăzute de lege și actele normative ale Comisiei Electorale Centrale pentru înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova pentru scrutinul din 20 octombrie 2024. Printre actele prezentate la cererea menționată au fost și listele de subscripție cu semnăturile a 17 537 persoane.

Reclamanții au menționat că prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2942 din 24 septembrie 2024 s-a respins cererea de înregistrare a domnului Munteanu

Igor în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Hotărârea contestată a recepționat-o la 25 septembrie 2024.

Reclamanții au notat că prin Hotărârea nr. 2942 din 24 septembrie 2024, Comisia Electorală Centrală a constatat că candidatul a acumulat număr suficient de semnături în 12 unități administrativ-teritoriale de nivelul 2, ceea ce este mai puțin decât minimumul de jumătate din numărul total de unități administrativ-teritoriale de nivelul 2. La fel, prin invalidarea semnăturilor de către Comisia Electorală Centrală numărul total de semnături valabil acumulate a scăzut de la 17 537 la 14 827 semnături, adică cu 173 semnături sub pragul minim de 15 000 semnături.

Reclamanții au relevat că printre motivele invocate de Comisia Electorală Centrală pentru invalidarea semnăturilor au fost: a înscris datele personale dar nu a semnat - 3 cazuri; nu are dreptul de vot la data semnării pe lista de subscripție - 29 cazuri; și-a înscris incorect datele din actul de identitate - 1255 cazuri; este arondat în altă circumscripție electorală decât cea pe care au fost colectate semnăturile - 588 cazuri; a înscris pe lista de subscripție date de identitate eronate, care nu permit identificarea sa (datele personale ale posesorului actului de identitate indicat nu corespund cu cele înscrise pe listă, datele de identitate sunt înscrise într-un alt mod decât cel solicitat sau nu sunt completate toate rubricile prevăzute în modelul listei de subscripție) - 905 cazuri; s-a înscris și a semnat de două sau multe ori pe liste de subscripție în susținerea aceluiași candidat la aceeași funcție electivă - 87 cazuri; conform datelor din registrul de stat al alegătorilor are statut de decedat - 20 cazuri.

Examinând motivele invocate de Comisia Electorală Centrală, reclamanții au constatat că nu toate aceste motive se regăsesc în lista temeiurilor pentru care se pot invalida semnăturile susținătorilor de pe listele de subscripție.

Reclamanții au precizat că art. 67 alin. (5) din Codul electoral prevede o listă exhaustivă de temeiuri pentru care poate fi invalidată o semnătură pe lista de subscripție, această listă nu poate fi completată prin alte acte normative subordonate legii, care pot doar să instituie norme completare care să reglementeze aspecte nereglementate de lege. La caz, temeiurile de invalidare a semnăturilor pe listele de subscripție sunt reglementate prin lege și nu pot fi completate prin acte normative subordonate acesteia.

Reclamanții au susținut că după compararea temeiurilor din art. 67 alin. (5) din Codul electoral cu temeiurile expuse în Hotărârea contestată a stabilit că au fost invalidate 1 255 semnături în lipsa unui temei prevăzut de Codul electoral. Astfel, înscrierea în lista de subscripție a datelor de identitate eronate servește temei de invalidare doar atunci când nu permit identificarea susținătorului (art. 67 lit. e) din Codul electoral). Situațiile care se încadrează în art. 67 lit. e) din Codul electoral au fost reflectate expres în hotărârea contestată și pe seama acestora s-au invalidat 905 semnături. Respectiv, cele 1 255 semnături se referă la alte situații, care însă nu reprezintă temei de invalidare a semnăturilor.

La fel, reclamanții au subliniat că așa temei ca „și-a înscris incorect datele din actul de identitate” nu există. Pe baza acestui temei au fost invalidate 1 255 semnături, în condițiile în care pentru a fi înregistrat Munteanu Igor a avut nevoie de puțin sub 200 de semnături, o asemenea eroare este una semnificativă și care ar fi putut în mod evident duce la o altă soluție.

De asemenea, reclamanții au afirmat că este neclară aplicarea temeiului de invalidare „conform datelor din registrul de stat al alegătorilor are statut de decedat”. În acest sens, nu este clar dacă se are în vedere că persoana este decedată la data când a semnat sau la data când a fost verificat de către Comisia Electorală Centrală. Potrivit datelor oficiale în Republica Moldova în anul 2023 au decedat peste 33 mii persoane, adică aproximativ câte 90 de persoane pe zi. Respectiv, în decursul a aproximativ 30 zile de colectare a semnăturilor au decedat aproximativ 2 700 persoane. Există în acest context o mare probabilitate că 20 dintre acestea să fi fost persoane care s-au semnat pe listele de subscripție ale domnului Munteanu Igor.

În același context, reclamanții au punctat că nu există temei de invalidare a semnăturilor pe listele de subscripție „decesul persoanei după semnare”. Astfel, se impune ca Comisia Electorală Centrală să explice concret situația faptică și temeiul juridic pentru invalidarea semnăturilor sus menționate în fiecare caz aparte. Așa cum a menționat, pentru atingerea pragului minim pentru a fi înregistrat candidatul Munteanu Igor avea nevoie de puțin sub 200 de semnături și o asemenea eroare este una semnificativă de aproximativ 10% și care în cumul cu alte aspecte ar fi putut duce la o altă soluție.

Reclamanții au mai relatat că în actul contestat autoritatea publică pârâtă a menționat că candidatul era în drept prin cerere să asiste la procedura de verificare a listelor de subscripție. În urma discuțiilor cu membrii grupului de inițiativă domnul Munteanu Igor a primit asigurări că datele introduse în listele de subscripție au fost verificate împreună cu colectorul, ceea ce exclude posibilitatea unui număr atât de mare de erori (1255 + 905) chiar și dacă ar admite factorul uman.

Reclamanții au specificat că este imperativă verificarea informațiilor pretins eronate de către Comisia Electorală Centrală prin intermediul unei surse sigure, cum ar fi Registrul de Stat al Populației.

Reclamanții făcând referire la prevederile art. 96 alin. (3) și 17 din Codul electoral au susținut că sarcina probațiunii în prezenta cauză este pusă prin lege pe seama organului electoral care a emis hotărârea contestată, în speță a pârâtei Comisia Electorală Centrală.

În continuare, reclamanții au expus că Comisia de la Veneția a criticat obligativitatea prezentării semnăturilor din cel puțin jumătate din unitățile administrativ teritoriale calificându-le ca fiind excesiv de restrictive și care în mod indubitabil restrâng drepturile candidaților care se bucură de suport regional (de exemplu cei care au susținere largă în UTA Găgăuzia sau în Chișinău). Formula actuală pune mai presus $1000 \times 16 = 16000$ persoane din 16 unități teritoriale decât de

exemplu 25 000 de persoane din doar două unități teritoriale, deși este evident că cel de-al doilea caz demonstrează un suport vădit mai mare pentru candidat. Această opțiune legislativă reprezintă o ingerință în dreptul de a alege al alegătorilor (de a alege un candidat de care ar dori să fie reprezentanți), precum și o ingerință în dreptul candidatului de a fi ales.

Reclamanții au evidențiat că, deși norma care instituie pragul de minim 600 persoane din minimum 16 unități administrativ teritoriale este suficient de clară, aceasta în același timp reprezintă o ingerință care nu urmărește nici scop legitim (așa cum s-a arătat *supra*, nu oferă neapărat garanția unui suport masiv candidatului înregistrat în comparație cu cel neînregistrat), dar nici nu este necesară într-o societate democratică așa cum pe bună dreptate a apreciat Comisia de la Veneția.

Astfel, reclamanții au opinat că ingerința de a avea un minim de 600 semnături din minim jumătate din unitățile administrativ teritoriale de nivelul doi impusă în privința domnului Munteanu Igor, deși era prevăzută de lege, nu urmărește nici scop legitim și nici nu este necesară într-o societate democratică, fapt expres statuat în opinia Comisiei de la Veneția. Prin urmare, o asemenea ingerință în dreptul de a fi ales, afectează drepturile fundamentale ale reclamantului Munteanu Igor și contravine Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și practicii constante a CtEDO în materie de apreciere a ingerințelor în drepturile fundamentale.

Cu privire la temeiul de invaliditate a semnăturii pe motiv că acesta este arondat în altă circumscripție electorală decât cea pe care au fost colectate semnăturile, reclamanții a au argumentat că într-o asemenea situație este în mod evident îngădit dreptul persoanei „de a alege” din perspectiva dreptului de a alege persoana care ar dori să o reprezinte și pe care a susținut-o prin semnătura sa. Chiar și în condițiile menținerii criteriului de a colecta un minim de semnături dintr-un număr minim de unități administrativ teritoriale, atunci sancțiunea prevăzută la art. 67 lit. d) din Codul electoral pare excesivă. În cazul identificării acestei situații, Comisia Electorală Centrală nu are decât să calculeze semnătura persoanei pentru unitatea administrativ teritorială unde este arondată. Invalidarea semnăturii echivalează cu privarea persoanei de a se implica în procesele democratice care au loc în Republica Moldova pentru simplu fapt că reședința persoanei se află în altă parte decât locul său permanent de trai. De altfel, aceasta este situația unui număr impunător de cetățeni ai Republicii Moldova care au reședința în localitatea rurală de baștină, dar activează și se află permanent pe teritoriul orașelor și municipiilor. La fel, aceste persoane sunt discriminate în coraport cu persoanele care nu au înregistrată o viză de reședință (ceea ce este perfect legal). Astfel, ultimii pot să semneze oriunde în susținerea oricui, pe când cei care au viză de reședință sunt limitați.

În concluzie, reclamanții au relevat că sancțiunea aplicată reclamantului Munteanu Igor prin invalidarea a 588 semnături pentru faptul că susținătorul este arondat în altă circumscripție electorală decât cea pe care au fost colectate

semnăturile, reprezintă o ingerință în dreptul candidatului de a fi ales și o ingerință în dreptul persoanei de a participa la administrarea treburilor publice, precum și în dreptul persoanei de a putea alege un candidat care ar vrea să-l reprezinte și pe care l-a susținut prin semnătura sa (f.d. 1-6).

Poziția pârâtului asupra acțiunii în contencios administrativ:

La 30 septembrie 2024, ora 19:05, Comisia Electorală Centrală a depus referință, prin care a solicitat respingerea acțiunii depusă de Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, ca fiind neîntemeiată.

În susținerea poziției sale, partea pârâtă a reiterat argumentele de fapt și temeiurile de drept expuse în motivarea actului administrativ contestat, iar, suplimentar, a indicat că, argumentele reclamantului privind modalitatea de verificare a listelor de subscripție sunt neîntemeiate.

În acest context, partea pârâtă a explicat că Aplicația „Liste de Subscripție” reprezintă un sistem automatizat compus dintr-un ansamblu de funcționalități destinate introducerii în ea a datelor de identificare înscrise în listele de subscripție de către susținătorii candidatului la alegeri, precum și de către membrii grupului de inițiativă, și procesării acestora în vederea verificării autenticității lor. Aplicația are conexiune directă și securizată cu Registrul de stat al alegătorilor. Astfel, autenticitatea datelor înscrise în listele de subscripție și introduse de către operator în sistem se verifică automatizat prin contrapunere cu datele existente în Registrul de stat al alegătorilor. Verificarea datelor susținătorilor din lista de subscripție constă din următorii pași: operatorul introduce IDNP-ul candidatului, după care se creează dosarul candidatului. Apoi se introduc numerele listelor de subscripție dintr-o circumscripție, după aceasta seria și numărul actului de identitate al susținătorului. În urma procesării, se identifică posesorul actului de identitate, afișându-se informația privind numele, prenumele, data, luna și anul nașterii, domiciliul/reședința acestuia. În cazul în care există necorespunderi, sistemul le semnalizează ca erori, care constituie drept temei de invalidare a semnăturii.

Partea pârâtă a apreciat ca fiind lipsite de susținere argumentele reclamantului referitoare la disproportionalitatea hotărârii contestate, în contextul în care cerințele privind numărul minim de semnături și de unități administrativ-teritoriale sunt stabilite de legiuitor, și nu de către Comisia Electorală Centrală, condiții stabilite pentru toți subiecții implicați în procesul electoral.

Partea pârâtă a relevat că asigurarea respectării tuturor condițiilor pentru listele de subscripție (atât cantitativ, cât și calitativ) nu poate fi catalogată drept limitare, printr-o hotărâre sau prin activitatea Comisiei Electorale Centrale a dreptului de a fi ales, având în vedere că respectivele condiții nu au fost formulate de organul electoral, ci sunt stabilite expres printr-o normă imperativă a Codului electoral (art. 139 din Codul electoral), ceea ce obligă Comisia Electorală Centrală să aplice norma întocmai, așa cum a fost formulată de legiuitor în strictă concordanță cu principiul legalității.

Partea pârâtă a susținut că sunt nefondate afirmațiile reclamantului cu privire la presupusa încălcare a dreptului de vot al semnatarilor pe listele de subscripție. Or, semnăturile acestora nu constituie un act de vot în favoarea domnului Munteanu Igor sau o garanție pentru acesta, ci exprimă doar susținerea pentru participarea candidatului în alegeri. De asemenea, invalidarea unei semnături de către Comisia Electorală Centrală nu afectează în niciun fel dreptul persoanei de a vota în ziua scrutinului. Mai mult, conform noilor prevederi ale Codului electoral, susținătorii au posibilitatea de a semna pentru unul sau mai multi candidați, fără ca acest lucru să influențeze în vreun fel alegerea lor efectivă în ziua votării.

În final, partea pârâtă a menționat că o tratare diferită a încălcărilor prevederilor art. 67 alin. (4)-(5) din Codul electoral ar fi contrară principiului egalității de tratament în raport cu alți concurenți. Or, Comisia Electorală Centrală pentru încălcări similare, comise în legătură cu listele de subscripție în susținerea altor concurenți electorali, a aplicat același tratament, le-a dat aceeași apreciere ca și în cazul listelor de subscripție prezentate de domnul Munteanu Igor (f.d. 25-28).

Explicațiile participanților la proces în cadrul judecării cauzei:

În cadrul ședinței de judecată, reclamantul Munteanu Igor, acționând atât în nume propriu, cât și în interesul Partidului Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, a susținut integral argumentele de fapt și de drept prezentate în cererea de chemare în judecată, solicitând anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2942 din 24 septembrie 2024.

În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul reclamantilor, Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, avocatul Botnari Veaceslav, a pledat pentru admiterea acțiunii, solicitând anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2942 din 24 septembrie 2024.

În ședința de judecată, reprezentantul autorității publice pârâte, Comisia Electorală Centrală, Botnari Galina, a solicitat respingerea acțiunii în contencios administrativ depusă de Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, ca fiind neîntemeiată, pe motivele indicate în referință.

Aprecierea instanței de judecată:

Acțiunea în contencios administrativ depusă de Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare către Comisia Electorală Centrală privind anularea Hotărârii nr. 2942 din 24 septembrie 2024, este admisibilă, dar neîntemeiată, din motivele care vor fi prezentate în continuare de Completul judiciar specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, „*anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod*”.

Potrivit art. 3 din Codul administrativ, „scopul legislației administrative
Legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a
activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea
asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor
fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept”.

În conformitate cu art. 5 din Codul administrativ, „activitatea administrativă
reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor
administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de
autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea
legii și se aplică nemijlocit legea”.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, „actul administrativ individual
este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea
publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu
scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau
stingerea raporturilor juridice de drept public”.

Potrivit art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, „actele administrative
individuale pot fi: acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații,
sanțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care
resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat”.

În speță, Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2942 din 24 septembrie
2024 constituie un act administrativ individual defavorabil pentru reclamantul, întrucât
prin aceasta a fost respinsă cererea de înregistrare a reclamantului Munteanu Igor în
calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de
Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare.

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, „drept vătămat este orice
drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin
activitate administrativă”.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, „dacă printr-o activitate administrativă
se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi
revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid
instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios
administrativ, conform prezentului cod”.

Conform art. 39 din Codul administrativ, „controlul judecătoresc al activității
administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică
un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin
nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată
competente”.

În sensul respectiv, art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că „orice
persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă
a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ”.

Din corelarea normelor enunțate, se desprinde că revendicarea dreptului propriu constituie una dintre condițiile fundamentale pentru ca acțiunea în contencios administrativ să treacă testul admisibilității. Cu alte cuvinte, pentru ca o acțiune în contencios administrativ să fie considerată admisibilă, reclamantul trebuie să demonstreze că drepturile sale proprii au fost sau ar putea fi afectate de actul administrativ contestat. Aceasta asigură că doar persoanele cu un interes juridic real și direct pot iniția astfel de acțiuni, garantând astfel eficiența și relevanța procesului judiciar.

Revendicarea dreptului trebuie să se deducă din susținerile formulate prin cererea de chemare în judecată. În conținutul acestei cereri, reclamantul trebuie să invoce explicit vătămarea dreptului propriu. Expresiile utilizate în textul articolelor 17, 39 și 189 din Codul administrativ, cum ar fi „*drept vătămat*” și „*încălcarea unui drept al său*”, se referă la drepturi subiective concrete. Astfel, reclamantul trebuie să specifice în mod clar și precis care sunt drepturile sale subiective care au fost încălcate de actul administrativ contestat.

De altfel, circumstanțe ce au fost respectate de către reclamantul Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, care au invocat vătămarea dreptului propriu în motivele de fapt și de drept ale cererii de chemare în judecată, ce constituie în sine un drept subiectiv concret.

În conținutul acțiunii, reclamantul au susținut că, prin activitatea administrativă a Comisiei Electorale Centrale, manifestată prin emiterea Hotărârii nr. 2942 din 24 septembrie 2024, a fost încălcat dreptul fundamental la alegeri libere, precum și dreptul de a fi ales.

Completul de judecată reiterează că, în cazul în care o persoană își manifestă dezacordul cu rezultatele unei activități administrative sau a unei proceduri administrative, aceasta are dreptul de a-și apăra drepturile prin intentarea unei acțiuni în contencios administrativ privind anularea actului administrativ emis. Astfel, persoana afectată poate solicita instanței anularea actului administrativ pe motiv că acesta i-a încălcat drepturile sau interesele legitime.

Conform art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, „*o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare)*”.

Din punct de vedere a felului acțiunii în contencios administrativ, reieșind din cerințele formulate, Completul de judecată apreciază că acțiunea înaintată de reclamantul Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare reprezintă o acțiune în contestare în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. a) coroborate cu art. 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ. Or, elementul central al obiectului acțiunii în contestare constă în anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual. Iar, în speță, reclamantul urmăresc anularea actului administrativ individual defavorabil - Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2942 din 24 septembrie 2024.

Potrivit art. 191 alin. (3) din Codul administrativ, „*Curtea de apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor emise de Banca Națională a Moldovei, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral*”.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 2) lit. a) din Codul electoral, „*în ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanțele de judecată competente examinează acțiunile în domeniul electoral după cum urmează: 2) Curtea de Apel Chișinău soluționează în primă instanță: a) contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a actelor administrative ale Comisiei Electorale Centrale*”.

Astfel, ținând cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art. 191 alin. (3) din Codul administrativ, coroborate cu art. 98 alin. (1) pct. 2) lit. a) din Codul electoral, examinarea prezentei cauze ține de competența Curții de Apel Chișinău. Prin urmare, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamantii cu respectarea competenței jurisdicționale materiale și teritoriale.

Potrivit art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, stipulează că „*acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia*”.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) și (8) din Codul electoral, „*în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. Înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1)*”.

Din actele cauzei rezultă că actul administrativ contestat a fost emis la 24 septembrie 2024, iar acțiunea a fost depusă în instanța competentă la 27 septembrie 2024. Prin urmare, se atestă că acțiunea a fost depusă în termenul prevăzut de Lege.

De asemenea, se constată că reclamantii au prezentat dovada achitării taxei de timbru în sumă de 200 lei, conform prevederilor art. 2 din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023.

Astfel, coroborând prevederile legale citate anterior cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar concluzionează că reclamantii Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare sunt subiecți de sesizare a instanței de contencios administrativ, au respectat procedura de adresare în instanță, precum și termenul de depunere a acțiunii. În plus, acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar. Prin urmare, la caz, nu există motive de inadmisibilitate pentru acțiunea formulată de Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, conform prevederilor art. 207 alin. (2) din Codul administrativ.

Cu referire la fondul acțiunii.

Conform art. 224 alin.(1) lit. f) din Codul administrativ, „*examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată, respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit.a) - e)*”.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii (hot. *Hirro Balani v. Spaniei*, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, „*autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor*”.

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces*”.

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, „*instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege*”.

În virtutea art. 93 din Codul administrativ, care stabilește sarcina probațiunii, „*fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale*”.

Cu raportare la speța în cauză, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reține că potrivit art. 1 din Codul electoral, „*Comisia Electorală Centrală reprezintă autoritate publică independentă și apolitică, înființată pentru realizarea politicii electorale, care are misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor, supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale*”.

Conform art. 18 din Codul electoral, „*misiunea Comisiei Electorale Centrale este crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul*

unor alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale”.

În conformitate cu art. 25 lit. c), g) și w) din Codul electoral, „în calitate de organ specializat în domeniul electoral, Comisia Electorală Centrală: c) elaborează și aprobă regulamente și instrucțiuni menite să perfecționeze procedurile electorale; g) ține și gestionează Sistemul informațional automatizat de stat „Alegeri”, elaborează și aprobă acte normative privind funcționarea subsistemelor informatice, părți integrante ale acestuia; w) dispune de drept de acces la informațiile deținute de autoritățile publice de toate nivelurile și la registrele de stat, precum și la datele deținute de instituțiile private și băncile licențiate, inclusiv la datele cu caracter personal, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal”.

Potrivit art. 27 lit. a), b) și e) din Codul electoral, „în perioada electorală, Comisia Electorală Centrală are următoarele atribuții: a) supraveghează executarea prevederilor prezentului cod și ale altor acte normative care conțin dispoziții referitoare la desfășurarea alegerilor; b) aprobă programul calendaristic al acțiunilor electorale și supraveghează executarea în termenele stabilite a măsurilor și a acțiunilor prevăzute de acesta; e) emite hotărâri privind activitatea organelor electorale, procedurile electorale, modul de organizare și desfășurare a alegerilor și aspectele tehnicoadministrative”.

Conform art. 32 din Codul electoral, „Comisia Electorală Centrală adoptă hotărâri cu votul majorității absolute a membrilor săi. Hotărârile de modificare și de abrogare a hotărârilor adoptate anterior se adoptă în aceleași condiții. Hotărârile Comisiei Electorale Centrale, adoptate în limitele competenței acesteia, sunt acte administrative cu caracter individual sau normativ, executorii pentru organele electorale ierarhic inferioare, pentru autoritățile publice, întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de forma juridică de organizare, pentru persoanele cu funcții de răspundere, partidele politice și organele acestora, concurenții electorali și alți subiecți cărora li se adresează, precum și pentru toți cetățenii. Hotărârile Comisiei Electorale Centrale cu caracter individual intră în vigoare la data adoptării sau la data indicată în textul acesteia, iar hotărârile cu caracter normativ intră în vigoare conform art.56 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Hotărârile adoptate se semnează de președintele Comisiei Electorale Centrale, iar în lipsa acestuia de secretar. În cazul lipsei președintelui și a secretarului, hotărârile Comisiei Electorale Centrale se semnează de președintele ședinței”.

Pe parcursul judecării cauzei, s-a constatat că, la 20 septembrie 2024, reclamantul Munteanu Igor, candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova desemnat de Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, a depus la Comisia Electorală Centrală cererea de înregistrare în calitate de candidat la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024, cu următoarele

documente anexate: 1) listele de subscripție numerotate și sistematizate; 2) datele biografice ale candidatului; 3) declarația candidatului privind consimțământul de a candida la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova; 4) declarația de avere și interese personale a candidatului pentru ultimul an înainte de alegeri, conform modelului din anexa nr. 4 la Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1205/2023; 5) declarația pe propria răspundere despre lipsa interdicțiilor legale/judecătorești de a candida; 6) declarația privind suspendarea funcțiilor incompatibile cu funcția de Președinte al Republicii Moldova; 7) certificatul de sănătate al candidatului pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, eliberat de instituția medicală la care acesta se află la evidență; 8) copia de pe diploma de studii; 9) copia de pe actul de identitate al candidatului (f.d.a. 7).

Potrivit Notei informative din 20 septembrie 2024 privind rezultatele verificării actelor prezentate pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral a domnului Munteanu Igor la funcția de Președinte al Republicii Moldova la alegerile din data de 20 octombrie 2024, s-a stabilit că „în rezultatul examinării setului de documente prezentate au fost depistate următoarele neconcordanțe: declarația candidatului privind consimțământul de a candida la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova; declarația de avere și interese personale pentru ultimul an înainte de alegerile prezidențiale; declarația pe propria răspundere în condițiile art. 68 alin. (1) lit. f) din Codul electoral; declarația candidatului privind suspendarea, pe durata mandatului, a funcțiilor incompatibile cu funcția de Președinte al Republicii Moldova, în cazul în care persoana este aleasă și validată; declarația despre suspendarea din funcția deținută, din momentul începerii campaniei electorale - pentru persoanele care cad sub incidența art. 16 alin. (3) din Codul electoral, sunt datate cu data de 20 august 2024, ceea ce contravine pct. 10 din Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1205/2023” (f.d.a. 21).

Prin aceeași Notă informativă din 20 septembrie 2024, reclamantul Munteanu Igor s-a obligat până la orele 17:00 a zilei de 20 septembrie 2024 să prezinte informațiile și actele solicitate de către Comisia Electorală Centrală (f.d.a. 21).

Conform Notei explicative nr. 7/16458 din 20 septembrie 2024, reclamantul Munteanu Igor a informat Comisia Electorală Centrală despre faptul din totalul de 900 liste de subscripție primite au fost pierdute 95 de file. Astfel, au fost pierdute 78 de liste. Totodată, unii colectori au abandonat procesul de colectare a semnăturilor având în posesie 17 liste, dar nu au mai răspuns la apeluri și mesaje (f.d.a. 22).

Potrivit actului de predare-recepționare din 20 septembrie 2024, referitor la documentele electorale prezentate pentru înlăturarea neconformităților la setul de documente prezentat pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral a domnului

Munteanu Igor la funcția de Președinte al Republicii Moldova la alegerile din data de 20 octombrie 2024, reclamantul Munteanu Igor a depus la Comisia Electorală Centrală, următoarele documente: 1) declarația candidatului privind consimțământul de a candida la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova; 2) declarația de avere și interese personale pentru ultimul an înainte de alegerile prezidențiale; 3) declarația pe propria răspundere în condițiile art. 68 alin. (1) lit. f) din Codul electoral; 4) declarația candidatului privind suspendarea, pe durata mandatului, a funcțiilor incompatibile cu funcția de Președinte al Republicii Moldova, în cazul în care persoana este aleasă și validată; 5) declarația despre suspendarea din funcția deținută, din momentul începerii campaniei electorale, pentru persoanele care cad sub incidența art. 16 alin. (3) din Codul electoral (f.d.a. 21).

Conform actului de transmitere-recepționare din 20 septembrie 2024, referitor la documentele electorale pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Comisia Electorală Centrală a recepționat spre verificare 612 liste de subscripție cu 17537 de semnături ale susținătorilor reclamantului Munteanu Igor în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, colectate din 22 de unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea numeric declarate de candidat. Adicional, au fost restituite 107 liste necompletate și 86 liste completate, dar care nu au fost supuse verificării la solicitarea conducătorului grupului de inițiativă. Un număr de 95 de liste nu au fost restituite și despre pierderea acestora Comisia Electorală Centrală a fost informată printr-o notă explicativă (f.d.a. 6).

Prin scrisoarea nr. CEC-8/6009 din 22 septembrie 2024, Comisia Electorală Centrală a informat reclamantul Munteanu Igor despre faptul că lista nr. 016391 pe care a depus-o în fața Comisiei a fost eliberată doamnei Furtună Victoria, un alt candidat desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova (f.d.a. 31).

Conform răspunsului nr. 7-16556 din 23 septembrie 2024, reclamantul Munteanu Igor a explicat că *„pe parcursul perioadei de colectare a semnăturilor unii dintre colectori (din cei 95 desemnați de CUB în grupul de inițiativă) au returnat listele goale, motivând că nu au capacitatea de a continua colectarea de semnături. Presupunem că printre listele goale returnate a fost inserată și lista străină, fie intenționat, fie din neatenția collectorului, care posibil era implicat în paralel, (clandestin) în colectarea de semnături și pentru un alt candidat, desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova”* (f.d.a. 39).

Potrivit Notei informative din 24 septembrie 2024 privind rezultatele verificării listelor de subscripție prezentate de domnul Munteanu Igor, candidat pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova la alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024, *printre altele, s-a constatat că „în perioada de colectare a semnăturilor pentru susținerea domnului Munteanu Igor la funcția de Președinte al Republicii Moldova, prin intermediul SSI LSE, au fost colectate semnăturile a 5 susținători, acestea fiind încadrate în 3 liste de subscripție electronice. Procesul de colectare a semnăturilor*

prin intermediul SSI LSE a fost încetat în ziua de 20 septembrie 2024, după recepționarea spre verificare a listelor de subscripție pe suport de hârtie. Respectiv, Comisia Electorală Centrală a verificat autenticitatea datelor din listele de subscripție pe suport de hârtie în număr de 611 liste, conținând 17352 de semnături și semnăturile a 5 susținători conținute pe 3 liste de subscripție electronice, în total au fost verificate 17 357 de semnături ale susținătorilor.

Verificând listele de subscripție, s-au constatat următoarele încălcări ale prevederilor Codului electoral, după cum urmează: - este de un alt model sau serie (număr) decât cele eliberate colectorului de către organul electoral (lipsește rubricile, are un alt conținut decât modelul aprobat și eliberat, lipsește numărul de serie, are un număr de serie care se repetă și pe altă listă), 1 caz; - nu este semnată de colector și/sau lipsește numele/prenumele colectorului, 3 cazuri; - nu conține numele și prenumele candidatului pentru care se colectează semnături, 0 cazuri; - colectorul este înregistrat să colecteze semnături pentru un alt candidat, 0 cazuri; - nu are completate toate rubricile, 2 cazuri; - a înscris datele personale, însă nu a semnat, 3 cazuri; - nu are dreptul de vot la data semnării pe lista de subscripție, 29 cazuri; - a înscris incorect datele din actul de identitate, 1255 cazuri; - este arondat în altă circumscripție electorală decât cea pe teritoriul căreia au fost colectate semnăturile, 588 cazuri; - a înscris pe listă de subscripție date de identitate eronate, care nu permit identificarea sa (datele personale ale posesorului actului de identitate indicat nu corespund cu cele înscrise pe listă, datele de identitate sunt înscrise într-un alt mod decât cel solicitat sau nu sunt completate toate rubricile prevăzute în modelul listei de subscripție), 905 cazuri; - s-a înscris și a semnat de două sau multe ori pe liste de subscripție în susținerea aceluiași candidat la aceeași funcție electivă, 87 cazuri; - conform datelor din Registrul de Stat al Alegătorilor au statut de decedat, 20 cazuri.

S-au identificat 2887 de cazuri de invalidare a semnăturilor ce aparțin la 2530 de susținători, potrivit art. 67 alin. (5) din Codul electoral și pct. 163 subpct. 2) din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023, iar diferența de 357 cazuri reprezintă 2 sau mai multe situații de invalidare a semnăturii pentru același susținător. Astfel, din numărul de 17357 de semnături ale susținătorilor procesate, sunt considerate valabile 14 827 de semnături ale susținătorilor. Respectiv, numărul semnăturilor colectate nu permite înregistrarea domnului Munteanu Igor în calitate de concurent la funcția de Președinte al Republicii Moldova la alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024” (f.d.a. 51).

Prin Hotărârea nr. 2942 din 24 septembrie 2024, pornind de la faptul că nu au fost respectate prevederile legale ce țin de condițiile de validitate privind numărul minim necesar de 15000 semnături ale susținătorilor, inclusiv ce provin din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, în

temeiul art. 27, 32, 63, 67 ,68, 137, 138 alin. (1), 139 alin. (4) din Codul electoral și în conformitate cu pct. 36 din Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1205/2023 și pct. 165 lit. a) din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023, Comisia Electorală Centrală, a hotărât: „1. Se respinge cererea de înregistrare a domnului Munteanu Igor în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova desemnat de Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare”.

Pentru a hotărî astfel, Comisia Electorală Centrală, printre altele, a reținut că, „în urma verificării tuturor listelor de subscripție prezentate de domnul Munteanu Igor, se constată că din cele 22 de unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea în care au fost colectate semnături, doar listele din 12 unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea întrunesc condițiile de validitate privind numărul minim necesar de 600 de semnături ale susținătorilor, iar restul listelor din 10 unități administrativ-teritoriale nu întrunesc cerințele legale, motiv pentru care Comisia Electorală Centrală conchide că grupul de inițiativă nu a prezentat liste de subscripție cu semnăturile valabile din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea.

În celelalte 10 unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea au fost colectate mai puțin de 600 de semnături, după cum urmează: 1) Pentru municipiul Bălți au fost prezentate 27 liste de subscripție cu 704 susținători pe acestea, dintre care 581 de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 123 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate; 2) Pentru raionul Nisporeni au fost prezentate 23 liste de subscripție cu 677 susținători pe acestea, dintre care 589 de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 88 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate; 3) Pentru raionul Călărași au fost prezentate 23 liste de subscripție cu 635 susținători pe acestea, dintre care 584 de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 51 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate; 4) Pentru raionul Căușeni au fost prezentate 23 liste de subscripție cu 669 susținători pe acestea, dintre care 556 de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 113 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate; 5) Pentru raionul Criuleni au fost prezentate 25 liste de subscripție cu 705 susținători pe acestea, dintre care 554 de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 151 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate; 6) Pentru raionul Leova au fost prezentate 23 liste de subscripție cu 632 susținători pe acestea, dintre care 517 de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 115 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate; 7) Pentru raionul Fălești au fost prezentate 24 liste de subscripție cu 669 de susținători pe acestea. În baza rezultatelor verificării a 23 de liste, 545 de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 124 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate; 8) Pentru raionul

Soroca au fost prezentate 22 liste de subscripție cu 615 susținători pe acestea, dintre care 538 de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 77 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate; 9) Pentru raionul Rezina au fost prezentate 24 liste de subscripție cu 614 susținători pe acestea, dintre care 427 de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 187 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate; 10) Pentru raionul Edineț au fost prezentate 24 liste de subscripție cu 636 susținători pe acestea, dintre care 494 de semnături, se consideră valabile, iar în cazul a 142 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate.

În urma verificării autenticității datelor din 611 liste de subscripție ce conțin 17357 de semnături ale susținătorilor, 2530 de semnături ale susținătorilor au fost declarate nevalabile în conformitate cu prevederile art. 67 alin. (4) și (5) din Codul electoral și pct. 163 subpct. 2) din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023. Astfel, din totalul de 17357 de semnături procesate, doar 14827 de semnături se consideră, valabile. Respectiv, numărul de semnături pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii. Moldova, domnul Munteanu Igor, s-a redus sub plafonul minim stabilit de legislația electorală.

Au fost invalidate în total 2887 de semnături care aparțin unui număr de 2530 de susținători, iar diferența de 357 reprezintă situațiile când la același susținător au fost identificate doua sau mai multe erori. Cele 2530 de semnături ale susținătorilor au fost declarate nevalabile din următoarele motive:

1) 6 liste de subscripție au fost invalidate în întregime din cauza: - utilizării unui alt model sau serie (număr) decât cele eliberate colectorului, de către organul electoral (lipsește rubricile, are un alt conținut decât modelul aprobat și eliberat, lipsește numărul de serie, are un număr de serie care se repetă și pe alta listă), 1 caz; - nu este semnată de colector și/sau lipsește numele/prenumele colectorului, 3 cazuri; - nu are completate toate rubricile, 2 cazuri.

2) Semnătura de pe lista de subscripție s-a invalidat, deoarece susținătorul: - a înscris datele personale, însă nu a semnat, în 3 cazuri; - nu are dreptul de vot la data semnării pe lista de subscripție, în 29 cazuri; - a înscris incorect datele din actul de identitate, în 1255 cazuri; - este arondat în altă circumscripție electorală decât cea pe teritoriul căreia au fost colectate semnăturile, în 588 cazuri; - a înscris pe lista de subscripție date de identitate eronate, care nu permit identificarea sa (datele personale ale posesorului actului de identitate indicat nu corespund cu cele înscrise pe listă, datele de identitate sunt înscrise într-un alt mod decât cel solicitat sau nu sunt completate toate rubricile prevăzute în modelul listei de subscripție), în 905 cazuri; - s-a înscris și semnat de două sau multe ori pe liste de subscripție în susținerea aceluiași candidat la aceeași funcție electivă, în 87 cazuri; - conform datelor din Registrul de stat al alegătorilor are statut de decedat, în 20 cazuri.

Drept urmare, numărul de semnături declarate nevalabile a dus la diminuarea numărului de semnături valabile sub limita imperativă de 15 000 susținători minim. Astfel, în urma verificării listelor de subscripție și a semnăturilor susținătorilor de pe acestea prin prisma art. 139 alin. (1) și (2) din Codul electoral, se constată că domnul Munteanu Igor nu întrunește cerința legală pentru înregistrarea sa în calitate de concurent electoral în alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024” (f.d.a. 1-5).

Exprimându-și dezacordul cu Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2942 din 24 septembrie 2024, reclamantii Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare au depus prezenta acțiune în contencios administrativ (contestație în materie electorală) îndreptată către Comisia Electorală Centrală, solicitând anularea acesteia (f.d. 1-6).

Astfel, instanța de judecată, corelând circumstanțele de fapt cu normele de drept relevante pentru raportul juridic litigios, concluzionează că, în urma examinării acțiunii, nu sunt îndeplinite condițiile necesare pentru adoptarea unei hotărâri conform literelor a) - e) ale alineatului (1) din articolul 224 al Codului administrativ.

Deci, în contextul pretențiilor deduse judecătii, Completul specializat reține că, potrivit art. 63 din Codul electoral, „în cazul alegerilor parlamentare și al celor prezidențiale, procedura de desemnare a candidaților începe cu 60 de zile înainte de ziua alegerilor și se termină cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor. În cazul alegerilor locale, desemnarea candidaților se efectuează după constituirea consiliilor electorale de circumscripție conform art.157, dar nu mai devreme de 60 de zile înainte de ziua alegerilor.

Dreptul de a desemna candidați pentru alegeri, în cazul în care se întrunesc toate condițiile stabilite de prezentul cod, îl au: a) partidele politice înregistrate până la data intrării în vigoare a actului cu privire la stabilirea datei alegerilor, în conformitate cu statutele (regulamentele) lor și cu legislația; b) blocurile electorale; c) cetățenii Republicii Moldova care își înaintează propria candidatură (candidații independenți, candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova).

Procedura de desemnare a candidaților cuprinde: a) în cazul partidelor politice și al blocurilor electorale – aprobarea, în cadrul ședințelor organelor abilitate în conformitate cu prevederile statutare, respectiv, cu acordurile de constituire a acestora, confirmată prin procese-verbale (extrase din procesele-verbale), a hotărârilor/deciziilor privind desemnarea candidaților/listelor de candidați la funcții publice electivă, iar în cazul alegerilor prezidențiale – constituirea grupurilor de inițiativă pentru colectarea semnăturilor în vederea susținerii candidaților desemnați, precum și întocmirea și prezentarea actelor necesare în condițiile prezentului cod pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral; b) în cazul candidaților independenți/candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova – înaintarea propriei candidaturi la o funcție publică electivă, după caz, constituirea grupului de inițiativă pentru colectarea semnăturilor în vederea susținerii candidatului, precum și întocmirea și prezentarea actelor

necesare în condițiile prezentului cod pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral.

Procedura de desemnare a candidaților include și etapa de colectare a semnăturilor de către persoanele care își înaintează propria candidatură și/sau grupurile de inițiativă în vederea susținerii candidaților la funcțiile electiv.

Subiecții enumerați la alin. (2) nu pot lua decizii privind demararea procedurii de desemnare a candidaților/propriei candidaturi înainte de începerea perioadei de desemnare prevăzute la alin.(1), iar actele întocmite în acest sens anterior începerii perioadei menționate la alin.(1) sunt nule”.

Potrivit art. 65 din Codul electoral, „în sensul prezentului articol, semnăturile se colectează numai pentru susținerea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova și a candidaților independenți la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, de consilier în consiliul local și/sau de primar.

Colectarea semnăturilor se va efectua cu respectarea cerințelor generale stabilite de prezentul articol și a condițiilor speciale prevăzute în titlurile III–V, corespunzător tipului de alegeri pentru care este susținut candidatul, precum și a celor stabilite de actele administrative adoptate de Comisia Electorală Centrală în acest sens, inclusiv cu asigurarea respectării legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

Dreptul de a colecta semnături îl au candidații independenți și candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova, precum și membrii grupurilor de inițiativă (colectorii) constituite în vederea susținerii candidaților respectivi în alegeri. În cazul alegerilor prezidențiale, constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă pentru colectarea semnăturilor sunt obligatorii. În cazul alegerilor parlamentare și al celor locale, candidatul independent poate să nu constituie un grup de inițiativă dacă decide să colecteze singur semnăturile.

Modalitatea de constituire și înregistrare a grupurilor de inițiativă pentru susținerea candidaților la una dintre funcțiile electiv enumerate la alin.(1) este prevăzută în titlurile III–V și în actele administrative ale comisiei adoptate în acest sens. Grupul de inițiativă, constituit în condițiile prezentului cod, se înregistrează la:
a) Comisia Electorală Centrală – în cazul susținerii candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova sau candidatului independent la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova; b) consiliul electoral de circumscripție – în cazul susținerii candidatului independent la funcția de consilier în consiliul local și/sau de primar.

Colectarea semnăturilor începe la data desemnării candidatului în condițiile art.63. Organul electoral eliberează listele de subscripție și legitimațiile colectorilor la data înregistrării grupului de inițiativă și/sau la data adresării candidatului independent.

Semnăturile se colectează în baza listelor de subscripție, al căror model se aprobă de Comisia Electorală Centrală. Listele de subscripție pentru colectarea

semnăturilor se eliberează de organul electoral care are competența de a înregistra candidatul.

În listele de subscripție se indică funcția electivă pentru care se colectează semnăturile, numele și prenumele candidatului, anul nașterii, profesia (ocupația), funcția, locul de muncă și subiectul care l-a desemnat, precum și numele și prenumele colectorului.

În lista de subscripție, susținătorul candidatului completează el însuși datele personale și își aplică semnătura. În cazul în care susținătorul candidatului nu poate, din motive obiective, să completeze personal datele solicitate, acestea sunt completate de colector, semnătura în lista de subscripție fiind aplicată nemijlocit de susținător, iar în caz de imposibilitate, de un reprezentant al acestuia.

Colectorul este responsabil de asigurarea autenticității datelor din lista de subscripție întocmită. Pe fiecare listă de subscripție, colectorul face o mențiune prin care atestă faptul că semnăturile au fost colectate de el personal și că el confirmă autenticitatea semnatarilor, apoi semnează.

Pentru încălcarea prevederilor ce stabilesc procedura de colectare a semnăturilor, precum și a dispozițiilor ce vizează domeniul protecției datelor cu caracter personal, colectorul poartă răspundere conform legislației.

Susținător al candidatului poate fi doar o persoană care, la momentul semnării listei de subscripție, are dreptul de a alege. Un alegător poate susține, prin semnătură, mai mulți candidați, inclusiv pentru mai multe funcții electivă, însă nu poate susține același candidat, prin semnătură, de două și mai multe ori.

În funcție de tipul alegerilor desfășurate, semnăturile se colectează: a) în oricare localitate din circumscripția electorală națională – în cazul alegerilor parlamentare; b) în oricare localitate din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, stabilite conform Legii nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, – în cazul alegerilor prezidențiale; c) în localitatea/localitățile din cadrul circumscripției electorale în care candidează candidatul – în cazul alegerilor locale.

Lista de subscripție va conține numai semnături ale susținătorilor care sunt arondați într-o singură circumscripție electorală în care urmează să fie organizate alegeri. În cazul alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, lista de subscripție va conține numai semnături ale susținătorilor din aceeași unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea”.

Conform art. 66 din Codul electoral, „listele de subscripție se depun la organul electoral corespunzător împreună cu documentele necesare pentru înregistrarea candidaților. Procedura de recepționare a documentelor și a listelor de subscripție este prevăzută în regulamente privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților pentru fiecare tip de scrutin organizat, aprobate de Comisia Electorală Centrală. În cazul susținerii candidatului la alegerile parlamentare, prezidențiale sau locale, listele de subscripție cu semnăturile susținătorilor se depun, cel târziu cu 30

de zile înainte de ziua alegerilor, la organul electoral corespunzător pentru verificare. Nu se admite depunerea unor liste de subscripție suplimentare după ce organul electoral a primit și a înregistrat listele de subscripție. După primirea listelor de subscripție, organul electoral verifică semnăturile în condițiile art. 67. Verificarea listelor de subscripție se face concomitent cu examinarea documentelor prezentate pentru înregistrarea candidaților în condițiile și termenele stabilite la art. 68”.

Potrivit art. 67 din Codul electoral, „organul electoral verifică autenticitatea datelor înscrise și semnăturile din listele de subscripție în limita numărului stabilit la art.113, 139 și 164.

Pentru verificarea listelor de subscripție, organul electoral utilizează aplicația electronică. Ghidul privind funcționarea aplicației se aprobă prin dispoziția președintelui Comisiei Electorale Centrale.

La procesul de verificare a listelor de subscripție au dreptul să asiste candidații la alegeri și/sau conducătorii grupurilor de inițiativă, precum și observatorii acreditați, în baza unei cereri către organul electoral. Candidații la alegeri și/sau conducătorii grupurilor de inițiativă au dreptul să asiste doar la procesul de verificare a listelor de subscripție pe care le-au prezentat. Condițiile de asistare la procesul de verificare a listelor de subscripție se stabilesc în ghidul prevăzut la alin. (2).

Listele de subscripție se invalidează total dacă: a) sunt de un alt model sau serie (număr) decât cele eliberate colectorului de organul electoral; b) nu sunt semnate de colector în modul stabilit la art.65 alin.(9); c) nu conțin numele și prenumele candidatului pentru care se colectează semnături.

Semnătura din lista de subscripție se invalidează dacă susținătorul: a) a înscris datele personale, însă nu a aplicat semnătura conform procedurii descrise la art.65 alin.(8); b) nu are drept de vot la data semnării în lista de subscripție; c) și-a înscris datele din actul de identitate expirat; d) este arondat în altă circumscripție electorală decât cea pe teritoriul căreia au fost colectate semnăturile; e) a înscris în lista de subscripție date de identitate eronate, care nu permit identificarea lui.

Modalitatea de întocmire a listelor de subscripție, procedura de colectare a semnăturilor și termenul de prezentare și verificare a acestora, precum și responsabilitățile colectorilor sunt prevăzute într-un regulament aprobat de Comisia Electorală Centrală”.

În conformitate cu art. 68 alin. (1) și (5) din Codul electoral, „pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral, partidele politice, blocurile electorale, candidații independenți sau candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova prezintă, cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție următoarele documente: a) hotărârea/decizia confirmată prin procesul-verbal sau, după caz, prin extras din procesul-verbal al ședinței organului central sau teritorial al partidului politic sau al blocului electoral privind desemnarea candidatului (listei de candidați

întocmite conform art.111 și 163); **b) listele de subscripție cu numărul suficient de semnături ale susținătorilor candidatului independent sau ai candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, conform art.113, 139 și 164;** c) datele biografice ale candidatului; d) declarația candidatului privind consimțământul lui de a candida la funcția pentru care a fost desemnat; e) declarația de avere și interese personale pe ultimul an înainte de scrutin, conform modelului aprobat de Comisia Electorală Centrală. Declarația se face publică conform procedurii prevăzute în regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală; f) declarația candidatului pe propria răspundere, prin care confirmă că: - nu cade sub incidența restricțiilor stabilite la art.16 alin.(2) lit.c)–e); - în privința sa nu au fost emise acte de constatare rămase definitive referitoare la regimul declarării averilor și intereselor personale, la stările de incompatibilitate și la confiscarea averii nejustificate, acte care nu sunt prescrise; g) certificatul de sănătate al candidatului pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, eliberat de instituția medicală la care acesta se află în evidență; h) declarația candidatului pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova sau pentru funcția de primar privind suspendarea, pe durata mandatului, a funcțiilor incompatibile cu funcția de Președinte al Republicii Moldova sau de primar, în cazul în care persoana este aleasă și validată; i) declarația despre suspendarea din funcția deținută, din momentul începerii campaniei electorale – pentru persoanele care cad sub incidența art.16 alin. (3); j) copia de pe diploma de studii, în cazul candidaților pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și cea de primar; k) după caz, simbolul electoral în variantă electronică și pe suport de hârtie; l) copia de pe actul de identitate al candidatului.

În termen de 7 zile de la data primirii actelor enumerate la alin.(1), organul electoral respectiv efectuează sau refuză înregistrarea candidaților desemnați în alegeri. Hotărârile adoptate de organele electorale în acest sens pot fi contestate în condițiile stabilite la capitolul XIII”.

În acord cu prevederile art. 138 alin. (1) din Codul electoral, „pentru a fi înregistrați, candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova depun personal la Comisia Electorală Centrală actele prevăzute la art. 68”.

Conform art. 139 din Codul electoral, „pentru a fi înregistrați de Comisia Electorală Centrală, toți candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova depun liste de subscripție, care conțin semnăturile a cel puțin 15000 și cel mult 25000 de alegători din minimum jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova și corespund altor prevederi ale prezentului cod. Se consideră conforme cu alin.(1) unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova în care au fost colectate cel puțin 600 de semnături. Colectarea semnăturilor pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, prezentarea și verificarea listelor de subscripție se efectuează în conformitate cu art. 65–67 și cu regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală, care se aplică în mod corespunzător. Dacă la

verificare se constată că nu este prezentat numărul necesar de semnături ori, după invalidarea listelor de subscripție și/sau a semnăturilor din acestea, numărul lor s-a redus sub plafonul minim prevăzut la alin.(1) și (2), candidatul nu este înregistrat, comunicându-i-se hotărârea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare. Nu se admite depunerea unor liste de subscripție suplimentare după ce Comisia Electorală Centrală a primit și a înregistrat setul de documente prevăzut la art. 68”.

Potrivit pct. 33 din Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1205 din 30 august 2023, „listele de subscripție se verifică de către Comisia Electorală Centrală în condițiile art. 67 și 139 din Codul electoral nr. 325/2022, precum și ale Regulamentului privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023. Verificarea listelor de subscripție se face concomitent cu examinarea documentelor prezentate pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral”.

Conform pct. 33 din Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, „în cazul în care documentele depuse nu corespund cerințelor stabilite de prezentul regulament și de alte acte normative aferente, precum și în condițiile art. 68 alin. (11) și 139 alin. (4) din Codul electoral nr. 325/2022, Comisia Electorală Centrală refuză înregistrarea în calitate de concurent electoral adoptând în acest sens o hotărâre motivată. În acest caz, hotărârea motivată se comunică subiectului vizat în termen de 24 de ore de la adoptare”.

Potrivit pct. 163 din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/ 2023, „în conformitate cu prevederile articolelor 65-67, 113, 139, 164, 194-197 și 222-225 din Codul electoral nr. 325/2022, precum și în condițiile prezentului regulament:

1) Lista de subscripție se invalidează în întregime dacă:

a) este de un alt model sau serie (număr) decât cele eliberate colectorului de către organul electoral (lipsește rubricile, are un alt conținut decât modelul aprobat și eliberat, lipsește numărul de serie, are un număr de serie care se repetă și pe altă listă);

b) nu este semnată de colector și/sau lipsește numele/prenumele colectorului;

c) nu conține numele și prenumele candidatului desemnat;

d) nu conține textul întrebării la referendum;

e) nu are completate toate rubricile;

g) colectorul este înregistrat să colecteze semnături pentru un alt candidat / grup de inițiativă pentru inițierea referendumului.

2) Semnătura de pe lista de subscripție se invalidează dacă susținătorul:

- a) a înscris datele personale, însă nu a semnat;
- b) nu are dreptul de vot la data semnării pe lista de subscripție;
- c) și-a înscris datele din actul de identitate expirat;
- d) este arondat în altă circumscripție electorală decât cea pe teritoriul căreia au fost colectate semnăturile;
- e) a înscris pe lista de subscripție date de identitate eronate, care nu permit identificarea sa (datele personale ale posesorului actului de identitate indicat nu corespund cu cele înscrise pe listă, datele de identitate sunt înscrise într-un alt mod decât cel solicitat sau nu sunt completate toate rubricile prevăzute în modelul listei de subscripție);
- f) s-a înscris și a semnat de două sau multe ori pe liste de subscripție în susținerea aceluiași candidat la aceeași funcție electivă sau în susținerea inițierii referendumului;
- g) a înscris datele unui alt act de identitate (seria și numărul pașaportului, seria și numărul unui act de identitate emis de autoritățile altui stat)".

Conform pct. 165 din același Regulament, „dacă se constată un număr de semnături mai mic decât cel prevăzut sau, în urma excluderii semnăturilor nevalabile, numărul lor s-a redus față de plafonul minim prevăzut la pct. 37, 62, 83, 112 și 137, organul electoral adoptă o hotărâre, prin care: **a) refuză înregistrarea candidatului, comunicându-i hotărârea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare;** b) respinge propunerea de a efectua referendumul, anulând înregistrarea grupului de inițiativă”.

Analizând materialele cauzei, la caz, se constată că autoritatea publică pârâtă, Comisia Electorală Centrală corect a decalarat nevalabile 2530 de semnături din totalul de 17357 de semnături ale susținătorilor reclamantului Munteanu Igor, în temeiul art. 67 alin. (4) și (5) din Codul electoral și pct. 163 subpct. 2) din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/ 2023.

Inițial, se impune a fi precizat faptul că, potrivit actului de transmitere-recepționare din 20 septembrie 2024, referitor la documentele electorale pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Comisia Electorală Centrală a recepționat spre verificare 612 liste de subscripție cu 17537 de semnături ale susținătorilor reclamantului Munteanu Igor în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, colectate din 22 de unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea numeric declarate de candidat. Adicional, au fost restituite 107 liste necompletate și 86 liste completate, dar care nu au fost supuse verificării la solicitarea conducătorului grupului de inițiativă. Un număr de 95 de liste nu au fost restituite și despre pierderea acestora Comisia Electorală Centrală a fost informată printr-o notă explicativă.

Din actele cauzei se desprinde că lista cu nr. 016391 a fost exclusă din procesul de verificare, întrucât Comisia Electorală Centrală a eliberat-o unui alt candidat desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dar s-a regăsit în listele de subscripție prezentate de reclamantul Munteanu Igor. În acest sens, reclamantul Munteanu Igor în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, a prezentat Comisiei Electorale Centrale o notă explicativă, potrivit căreia „*Pe parcursul perioadei de colectare a semnăturilor unii dintre colectori (din cei 95 desemnați de CUB în grupul de inițiativă) au returnat listele goale, motivând că nu au capacitatea de a continua colectarea de semnături. Presupunem că printre listele goale returnate a fost inserată și lista străină, fie intenționat, fie din neatenția collectorului, care posibil era implicat în paralel, (clandestin) în colectarea de semnături și pentru un alt candidat, desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova*”.

Prin urmare, Completul judiciar conchide că autoritatea publică pârâtă, Comisia Electorală Centrală justificat a verificat autenticitatea datelor din listele de subscripție pe suport de hârtie în număr de 611 liste, conținând 17352 de semnături, precum și semnăturile a 5 susținători conținute pe 3 liste de subscripție electronice, în total 17357 de semnături ale susținătorilor.

Completul de judecată reiterează că, la caz, în total, au fost invalidate 2887 de semnături aparținând unui număr de 2530 de susținători. Diferența de 357 de semnături reprezintă situațiile în care același susținător a fost identificat de două sau mai multe ori.

Instanța de judecată constată că, motivele care au condus la declararea nevalidă a celor 2530 de semnături, sunt următoarele:

- 1) susținătorul a înscris datele personale, însă nu a semnat - **3 cazuri**;
- 2) susținătorul nu are dreptul de vot la data semnării pe lista de subscripție - **29 cazuri**;
- 3) susținătorul a înscris incorect datele din actul de identitate - **1255 cazuri**;
- 4) susținătorul este arondat în altă circumscripție electorală decât cea pe teritoriul căreia au fost colectate semnăturile - **588 cazuri**;
- 5) susținătorul a înscris pe lista de subscripție date de identitate eronate, care nu permit identificarea sa (datele personale ale posesorului actului de identitate indicat nu corespund cu cele înscrise pe listă, datele de identitate sunt înscrise într-un alt mod decât cel solicitat sau nu sunt completate toate rubricile prevăzute în modelul listei de subscripție) - **905 cazuri**;
- 6) susținătorul s-a înscris și semnat de două sau multe ori pe liste de subscripție în susținerea aceluiași candidat la aceeași funcție elective - **87 cazuri**;
- 7) susținătorul conform datelor din Registrul de stat al alegătorilor are statut de decedat - **20 cazuri**.

Raportând cadrul legal precizat la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul specializat în examinarea acțiunilor de contencios administrativ atestă că motivele

pentru invalidarea celor 2530 de semnături sunt în conformitate cu reglementările stipulate la art. 67 alin. (5) și (6) din Codul electoral, corelate cu pct. 163 subpct. 2) din Regulamentul aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023. Aceste reglementări subliniază importanța asigurării corectitudinii și transparenței procesului electoral, stabilind criterii clare pentru validitatea semnăturilor.

La acest capitol, Completul judiciar reține că potrivit art. 67 alin. (6) din Codul electoral, *„modalitatea de întocmire a listelor de subscripție, procedura de colectare a semnăturilor și termenul de prezentare și verificare a acestora, precum și responsabilitățile colectoarelor sunt prevăzute într-un regulament aprobat de Comisia Electorală Centrală”*.

Conform pct. 1 din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023, *„prezentul regulament stabilește modalitatea de constituire și înregistrare a grupurilor de inițiativă, de întocmire a listelor de subscripție, procedura de colectare a semnăturilor și termenul de prezentare și verificare a acestora, precum și responsabilitățile persoanelor care colectează semnăturile susținătorilor (în continuare – colectori)”*.

În conformitate cu prevederile articolelor 65-67, 139 din Codul electoral, precum și în condițiile pct. 163 din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023, Comisia Electorală Centrală prin Hotărârea nr. 1166/2023 a aprobat temeiurile de invalidare a listei de subscripție în întregime și temeiurile de invalidare a semnăturilor de pe listele de subscripție.

Un aspect important de menționat este că Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023 a fost emis în temeiul Legii, nu a fost contestat sau anulat. Aceasta implică faptul că regulile și prevederile enunțate în Regulament rămân în vigoare și trebuie aplicate, având astfel legitimitate juridică. Iar faptul că Regulamentul nu a fost supus unei contestații din partea reclamanților denotă că acesta a fost considerat conform cu legislația în vigoare.

Prin urmare, contrar argumentelor invocate de reclamanți, Comisia Electorală Centrală corect a aplicat în speță prevederile Regulamentului privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023. Or, prin corelarea cu pct. 163 din Regulamentul specificat, se adaugă o dimensiune practică prevederilor art. 67 alin. (4) și (5) din Codul electoral, fiind detaliat modul în care se invalidează lista de subscripție în întregime și semnăturile de pe lista de subscripție. Acesta include proceduri clare pentru verificarea semnăturilor, astfel încât fiecare aspect să fie tratat cu rigurozitate și corectitudine.

În acest context, Completul judiciar va respinge alegerile reclamantilor cu referire la faptul că „*semnăturile susținătorilor au fost invalidate în lipsa unui temei prevăzut de Codul electoral, având în vedere că art. 67 alin. (5) din Codul electoral reprezintă o listă exhaustivă de temeiuri pentru care poate fi invalidată o semnătură pe lista de subscripție*”. Aceasta deoarece instanța de judecată consideră că, în exercitarea atribuțiilor sale, Comisia Electorală Centrală a acționat conform legii, având dreptul de a verifica și valida semnăturile pe baza criteriilor stabilite. Toate semnăturile invalidate au fost tratate conform reglementărilor în vigoare (**art. 67 alin. (4), (5) și (6) din Codul electoral, coroborat cu pct. 163 subpct. 2) din Regulamentul aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023**), iar procesul de verificare s-a desfășurat cu respectarea legislației aplicabile.

Deși articolul 67 alin. (5) din Codul electoral prevede temeiurile în care semnătura din lista de subscripție se invalidează, prin prisma prevederilor alin. (6) art. 67 din Codul electoral, coroborat cu art. 25 lit. c) din Codul electoral, autoritatea publică pârâtă prin actul normativ subordonat legii - Regulamentul aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023 a clarificat și detaliat aceste temeiuri. Or, actele normative subordonate legii pot oferi flexibilitate în reglementarea aspectelor care nu sunt complet detaliate în lege, fără a contraveni principiilor fundamentale stabilite de aceasta.

Așadar, Completul judiciar conchide că în urma verificării autenticității datelor din cele 611 liste de subscripție, care conțin un total de 17357 de semnături ale susținătorilor, autoritatea publică pârâtă justificat a declarat nevalabile 2530 de semnături, conform reglementărilor din art. 67 alin. (5) din Codul electoral, precum și pct. 163 subpct. 2) din Regulamentul aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023. Drept urmare, doar 14827 de semnături fiind considerate valabile, ceea ce face ca numărul semnăturilor în favoarea candidatului Munteanu Igor să scadă sub limita minimă stipulată de legislația electorală (**15000 semnături**).

Sub acest aspect, Completul judiciar nu poate admite alegerile părții reclamante cu referire la faptul temeiul de invalidate a semnăturilor „*susținătorul a înscris incorect datele din actul de identitate*”, stabilit în 1255 cazuri, nu este prevăzut de lege, or, potrivit art. 67 alin. (5) lit. e) din Codul electoral, coroborat cu pct. 163 pct. 2) lit. e) din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/ 2023, „*semnătura de pe lista de subscripție se invalidează dacă susținătorul: e) a înscris pe lista de subscripție date de identitate eronate, care nu permit identificarea sa (datele personale ale posesorului actului de identitate indicat nu corespund cu cele înscrise pe listă, datele de identitate sunt înscrise într-un alt mod decât cel solicitat sau nu sunt completate toate rubricile prevăzute în modelul listei de subscripție)*”.

Tot aici, instanța reține că, articolul 67 alin. (5) din Codul electoral prevede o serie de temeiuri pentru invalidarea semnăturilor, inclusiv în cazul în care

„susținătorul a înscris în lista de subscripție date de identitate eronate, care nu permit identificarea lui”, iar la rândul său, Comisia Electorală Centrală în calitate de autoritate publică independentă și apolitică, înființată pentru realizarea politicii electorale, care are misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor, supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale (art. 1 din Codul electoral), a detaliat prin pct. 163 subpct. 2) lit. e) al Regulamentului aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/ 2023, faptul că prin sintagma „a înscris pe lista de subscripție date de identitate eronate, care nu permit identificarea sa” urmează a fi înțeleasă inclusiv situația în care „datele personale ale posesorului actului de identitate indicat nu corespund cu cele înscrise pe listă, datele de identitate sunt înscrise într-un alt mod decât cel solicitat”. Această extensie este justificată, având în vedere că, pentru validitatea unei semnături, este esențial ca informațiile furnizate să fie corecte și complete. Orice eroare în datele de identificare poate duce la confuzii în procesul de verificare și, prin urmare, afectează capacitatea autorităților electorale de a stabili dacă semnătura provine de la un alegător valid. Acceptarea semnăturilor cu date eronate ar putea deschide calea pentru abuzuri și fraude electorale.

Cât privește alegațiile părții reclamante privind temeiul de invalidare a semnăturilor *„este arondat în altă circumscripție electorală decât cea pe teritoriul căreia au fost colectate semnăturile”, Completul judiciar reține că acest temei este prevăzut expres de art. 67 alin. (5) lit. d) din Codul electoral și pct. 163 pct. 2) lit. d) din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/ 2023. Iar cerința ca semnăturile să fie colectate de la persoane arondate în circumscripția respectivă este reglementată explicit de art. 65 alin. (13) din Codul electoral, potrivit căruia, „lista de subscripție va conține numai semnături ale susținătorilor care sunt arondați într-o singură circumscripție electorală în care urmează să fie organizate alegeri. În cazul alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, lista de subscripție va conține numai semnături ale susținătorilor din aceeași unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea”.*

Prin urmare, argumentele părții reclamante formulate în acest sens urmează a fi respinse ca fiind neîntemeiate, întrucât invalidarea semnăturilor în cazul în care susținătorii nu sunt arondați corespunzător reprezintă o aplicare strictă a legislației și o măsură necesară pentru a proteja drepturile alegătorilor și a menține un proces electoral legitim.

În acest context, Completul judiciar apreciază critic și argumentele părții reclamante, care susține că, *„pe baza copiilor buletinelor de identitate ale cetățenilor Cojocari Cristian și Druța Ion (prezentate în timpul ședinței de judecată), s-ar putea demonstra că Comisia Electorală Centrală a greșit în invalidarea semnăturilor acestora din motiv că susținătorii sunt arondați în altă circumscripție electorală decât cea în care au fost colectate semnăturile”.*

Cu întâietate, instanța de judecată reține că, în ședința de judecată partea reclamantă a prezentat instanței copiile neautentificate în modul corespunzător a buletinelor de identitate ale cet. Cojocari Cristian și Druța Ion. Din copia buletinului de identitate a cet. Druța Ion rezultă că actul de identitate a expirat la 18 iulie 2021, adică cu mult înainte de ziua în care acesta și-a aplicat semnătura pe lista de subscripție.

Potrivit art. 1 din Codul electoral, *„Registrul de stat al alegătorilor – sistem informațional unic integrat de evidență a alegătorilor, parte integrantă a Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”, destinat colectării, stocării, actualizării și analizei informației referitoare la cetățenii Republicii Moldova care au atins vârsta pentru a alege”*.

Totodată, conform art. 60 alin. (1) și (2) din Codul electoral, *„Comisia Electorală Centrală este posesorul Registrului de stat al alegătorilor și asigură administrarea și actualizarea acestuia. Modul de formare, administrare și actualizare a Registrului de stat al alegătorilor se stabilește prin regulament aprobat de Comisia Electorală Centrală. Registrul de stat al alegătorilor este actualizat sistematic, în mod automat, în baza Registrului de stat al populației. La solicitarea comisiei, autoritatea deținătoare a Registrului de stat al populației oferă gratuit și alte date sau informații necesare actualizării Registrului de stat al alegătorilor”*.

Pe această dimensiune, Completul specializat consideră oportun de a reitera și explicația autorității publice pârâte cu privire la faptul că *„aplicația „Liste de Subscripție” reprezintă un sistem automatizat compus dintr-un ansamblu de funcționalități destinate introducerii în ea a datelor de identificare înscrise în listele de subscripție de către susținătorii candidatului la alegeri, precum și de către membrii grupului de inițiativă, și procesării acestora în vederea verificării autenticității lor. Aplicația are conexiune directă și securizată cu Registrul de stat al alegătorilor. Astfel, autenticitatea datelor înscrise în listele de subscripție și introduse de către operator în sistem se verifică automatizat prin contrapunere cu datele existente în Registrul de stat al alegătorilor. Verificarea datelor susținătorilor din lista de subscripție constă din următorii pași: operatorul introduce IDNP-ul candidatului, după care se creează dosarul candidatului. Apoi se introduc numerele listelor de subscripție dintr-o circumscripție, după aceasta seria și numărul actului de identitate al susținătorului. În urma procesării, se identifică posesorul actului de identitate, afișându-se informația privind numele, prenumele, data, luna și anul nașterii, domiciliul/reședința acestuia. În cazul în care există necorespunderi, sistemul le semnalizează ca erori, care constituie drept temei de invalidare a semnăturii”*.

Astfel, în pofida argumentelor prezentate de partea reclamantă, Completul judiciar reține că, din datele prezentate de reclamanti (copia neautentificată în modul corespunzător a buletinelor de identitate, inclusiv a unui act de identitate expirat), rezultă o altă informație decât cea generată de Registrul de stat al alegătorilor, care

este actualizat sistematic, în mod automat, în baza Registrului de stat al populației (art. 60 alin. (2) din Codul electoral), ceea ce conferă acestuia prioritate, întrucât semnăturilor se bazează pe informațiile disponibile în acest registru, care reflectă statutul actual al alegătorilor. Or, potrivit art. 60 alin. (6) din Codul electoral, *„datele și informațiile cuprinse în Registrul de stat al alegătorilor sunt destinate exclusiv proceselor electorale și sunt accesibile pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale, fiecare alegător având acces doar la informația personală”*.

Mai mult, statutul de arondare a susținătorilor este reglementat clar prin legislația în vigoare, iar simpla prezentare a copiilor buletinelor de identitate (neautentificate în modul corespunzător, inclusiv a unui act de identitate expirat), nu poate modifica această realitate juridică. Conform art. 67 alin. (5) lit. d), alin. (13) din Codul electoral și pct. 163 pct. 2) lit. d) din Regulamentul aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/ 2023 este esențial ca semnăturile să provină de la susținători care sunt arondați în circumscripția respectivă pentru a asigura integritatea procesului electoral. Astfel, Comisia Electorală Centrală a acționat în conformitate cu cadrul legal atunci când a invalidat semnăturile celor doi cetățeni.

Prin urmare, Completul judiciar reafirmă necesitatea aplicării stricte a legislației și respinge argumentele părții reclamante ca fiind insuficiente pentru a contracara validitatea Hotărârii nr. 2942 din 24 septembrie 2024 a Comisiei Electorale Centrale.

Completul judiciar va respinge și alegațiile părții reclamante cu referire la neclaritatea aplicării temeiului de invalidare *„conform datelor din registrul de stat al alegătorilor susținătorul are statut de decedat”*, or, este evident faptul că un alegător cu statut de decedat nu poate semna pentru susținerea unui candidat. Statutul de decedat este o informație clar definită și documentată în Registrul de stat al alegătorilor, care este actualizat sistematic, în mod automat, în baza Registrului de stat al populației (art. 60 alin. (2) din Codul electoral). În acest sens, Comisia Electorală Centrală, în calitate de autoritate publică responsabilă, a efectuat verificarea acestor date în raport cu data semnării, astfel încât persoanele au fost înregistrate ca fiind decedate la momentul aplicării semnăturii.

În concluzie, Completul judiciar reafirmă că Comisia Electorală Centrală a procedat corect la invalidarea a 2530 de semnături, acțiune care se aliniază reglementărilor legale în vigoare. Această decizie a fost fundamentată pe criterii clare de validitate, asigurând astfel integritatea și transparența procesului electoral.

În cele ce succed, instanța de judecată constată că din cele 22 de unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea în care au fost colectate semnături, doar listele din 12 unități au îndeplinit condițiile de validitate referitoare la numărul minim necesar de 600 de semnături ale susținătorilor. În schimb, listele din celelalte 10 unități nu îndeplinesc cerințele legale. Prin urmare, Comisia Electorală Centrală a ajuns la concluzia corectă că grupul de inițiativă nu a prezentat liste de subscripție cu semnături valabile din cel puțin jumătate dintre unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea.

Potrivit art. 139 alin. (2) din Codul electoral, „se consideră conforme cu alin.(1) unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova în care au fost colectate cel puțin 600 de semnături”.

Astfel, la caz, se reține că, autoritatea publică pârâtă justificat a determinat că în 12 unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, după cum urmează: municipiul Chișinău, raionul Ungheni, raionul Orhei, raionul Telenești, raionul Briceni, raionul Șoldănești, raionul Anenii Noi, raionul Dubăsari, raionul Strășeni, raionul Cahul, raionul Ialoveni și raionul Cantemir a fost colectat numărul necesar de semnături, care se încadrează în prevederile citate. Pe când, în celelalte 10 unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, au fost colectate mai puțin de 600 de semnături, după cum urmează:

1) pentru municipiul Bălți au fost prezentate 27 liste de subscripție cu 704 susținători pe acestea, dintre care **581** de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 123 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate;

2) pentru raionul Nisporeni au fost prezentate 23 liste de subscripție cu 677 susținători pe acestea, dintre care **589** de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 88 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate;

3) pentru raionul Călărași au fost prezentate 23 liste de subscripție cu 635 susținători pe acestea, dintre care **584** de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 51 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate;

4) pentru raionul Căușeni au fost prezentate 23 liste de subscripție cu 669 susținători pe acestea, dintre care **556** de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 113 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate;

5) pentru raionul Criuleni au fost prezentate 25 liste de subscripție cu 705 susținători pe acestea, dintre care **554** de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 151 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate;

6) pentru raionul Leova au fost prezentate 23 liste de subscripție cu 632 susținători pe acestea, dintre care **517** de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 115 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate;

7) pentru raionul Fălești au fost prezentate 24 liste de subscripție cu 669 de susținători pe acestea. Lista cu nr. 016391 a fost eliberată unui alt candidat desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Astfel, în baza rezultatelor verificării a 23 de liste, s-a constatat că **545** de semnături sunt valabile, iar în cazul a 124 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate;

8) pentru raionul Soroca au fost prezentate 22 liste de subscripție cu 615 susținători pe acestea, dintre care **538** de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 77 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate;

9) pentru raionul Rezina au fost prezentate 24 liste de subscripție cu 614 susținători pe acestea, dintre care **427** de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 187 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate;

10) pentru raionul Edineț au fost prezentate 24 liste de subscripție cu 636 susținători pe acestea, dintre care **494** de semnături se consideră valabile, iar în cazul a 142 de susținători semnăturile acestora au fost invalidate.

Prin urmare, în urma verificării minuțioase a listelor de subscripție și a semnăturilor susținătorilor, conform prevederilor art. 139 alin. (1) și (2) din Codul electoral, s-a ajuns la concluzia că reclamantul Munteanu Igor nu îndeplinește cerințele legale necesare pentru a se înregistra ca și concurent electoral în alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024. Această constatare se bazează pe analiza corectă a Comisiei Electorale Centrale în privința numărului de semnături valide și a conformității acestora cu reglementările stabilite.

Cât privește alegațiile părții reclamante asupra faptului că obligativitatea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova de a depune liste de subscripție, care conțin semnăturile a cel puțin 15000 de alegători din minimum jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova, cu colectarea a cel puțin 600 de semnături din aceste unități, este excesiv de restrictivă și reprezintă o ingerință ce nu urmărește un scop legitim, Completul judiciar reține că, potrivit art. 38 alin. (3) din Constituție, *„dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii”*.

Conform art. 72 din Constituție, reglementarea sistemului electoral, inclusiv procedura alegerilor prezidențiale, ține de competența exclusivă a Parlamentului.

În acest sens, condițiile de fond și de formă pe care o persoana trebuie să le îndeplinească pentru exercitarea dreptului de a fi ales în cadrul alegerilor prezidențiale, sunt reglementate în Codul electoral.

Prin urmare, Completul judiciar menționează că obligativitatea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova de a depune liste de subscripție, care conțin semnăturile a cel puțin 15000 de alegători din minimum jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova, cu colectarea a cel puțin 600 de semnături din aceste unități, este prevăzută expres de art. 139 alin. (1) și (2) din Codul electoral.

Curtea Europeană, în jurisprudența sa, a reținut că drepturile garantate de art. 3 al Protocolului nr. 1 nu sunt absolute. Este loc pentru „limitări implicite” și statele contractante se bucură de o marjă largă de apreciere în acest domeniu (*Matthews v. Regatul Unit*, nr. 24833/94, hotărâre din 18 februarie 1999, § 63).

Având în vedere că articolul 3 nu este limitat printr-o listă exactă de „scopuri legitime”, precum sunt cele menționate la articolele 8-11, statele contractante pot, prin urmare, să se bazeze liber pe un scop care nu figurează în această listă pentru a justifica o restricție, sub rezerva demonstrării compatibilității acestui scop cu principiul statului de drept și cu obiectivele generale ale Convenției, în circumstanțele particulare ale unei cauze concrete (*Yumak și Sadak v. Turciei* (MC), nr. 10226/03, hotărâre din 8 iulie 2008, § 109).

Astfel, cu referire la impunerea unor restricții ce țin de numărul necesar de semnături care urmează a fi colectate de către candidații la alegeri, Curtea Europeană, în cauza *Mihaela Mihai Neagu v. România* (nr. 66345/09, decizie din 6 martie 2014), a statuat că: „30. În ceea ce privește dreptul de a candida, respectiv aspectul „pasiv” al drepturilor garantate prin art. 3 din Protocolul nr. 1, Curtea reamintește că este mai prudentă în aprecierea restricțiilor în acest context decât atunci când i se solicită să examineze restricții privind dreptul de vot, respectiv elementul „activ” al drepturilor garantate prin art. 3 din Protocolul nr. 1. Aceasta reamintește că a arătat că dreptul de a candida în cadrul alegerilor legislative poate fi supus unor condiții mai stricte decât dreptul de vot. În această privință, Curtea reamintește că, dacă este adevărat că un stat dispune de o marjă amplă de apreciere pentru a stabili condițiile de eligibilitate in abstracto, principiul caracterului efectiv al drepturilor impune ca procedura care permite determinarea eligibilității să fie însoțită de garanții suficiente pentru a evita arbitrariul”.

De asemenea, în ceea ce privește numărul de semnături necesare pentru depunerea unei liste electorale, potrivit Curții Europene, condițiile impuse de state nu constituie un obstacol în calea exprimării opiniei poporului cu privire la alegerea reprezentanților [*Asensio Serqueda împotriva Spaniei* (dec.), nr. 23151/94, 9 mai 1994, *Federacion Nacionalista Canaria împotriva Spaniei* (dec.), nr. 56618/00, 7 iunie 2001, și *Brito da Silva Guerra și Sousa Magno împotriva Portugaliei* (dec.), nr. 26712/06 și 26720/06, 17 iunie 2008].

Ținând cont de cele menționate, Completul judiciar concluzionează că autoritatea publică pârâtă a aplicat corect, în acest caz, dispozițiile art. 139 alin. (1) și (2) din Codul electoral, ce conțin condiții de eligibilitate, pe care legiuitorul le-a reglementat în scopul stabilirii unor limite pentru prevenirea exercitării abuzive a drepturilor electorale de către un candidat care se bucură de o minimă susținere și credibilitate din partea populației cu drept de vot.

Completul judiciar apreciază ca fiind nefondate și afirmațiile reclamantilor cu privire la presupusa încălcare a dreptului de vot al semnatărilor pe listele de subscripție. Or, semnăturile acestora nu constituie un act de vot în favoarea reclamantului Munteanu Igor sau o garanție pentru acesta, ci exprimă doar susținerea pentru participarea candidatului în alegeri. De asemenea, invalidarea unei semnături de către Comisia Electorală Centrală nu afectează în niciun fel dreptul persoanei de a vota în ziua scrutinului.

În consecință, instanța de judecată apreciază cu certitudine caracterul formal al alegațiilor părții reclamante privind anularea Hotărârii nr. 2942 din 24 septembrie 2024, care nu generează opozabilitate instanței atât timp cât aceste alegații nu au fost confirmate prin probe relevante și admisibile, astfel în viziunea Completului judiciar, toate argumentele și afirmațiile invocate de către partea reclamantă, citate *supra*, sunt vădit lipsite de suport juridic, instanța de judecată apreciindu-le ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței.

În conformitate cu art. 54 din Constituție, „în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

Totodată, potrivit art. 29 din Codul administrativ, „orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit”.

Conform art. 137 din Codul administrativ, „în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bunăcredință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Dacă autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale. Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare”.

Principiul statului de drept, care include respectul pentru demnitatea și drepturile omului, generează obligația statului de a utiliza instrumente juridice proporționale de drept administrativ pentru realizarea scopurilor publice. Această obligație, având în vedere că este realizată în interesul public, impune și anumite trăsături specifice pentru procedurile administrative.

La rândul lor, realizând pe deplin competențele legale procedurale, instanțele de contencios administrativ iau în considerare litigiile legate de exercitarea autorităților publice ale autorităților executive, autonomiei locale, funcționarilor acestora, precum și alți titulari ai autorităților publice. În acest domeniu există riscul de a permite atingerea sau chiar încălcarea drepturilor unui cetățean în procesul relațiilor dintre

cetățean, persoane fizice și stat, și în acest domeniu este deosebit de important ca instanțele administrative să asigure protecția efectivă, implicându-se ca un garant al restabilirii depline a drepturilor, libertăților și intereselor legitime încălcate ale persoanelor fizice și juridice.

În acest context, aplicarea corectă a principiului proporționalității de către instanțele de jurisdicție administrativă, aplicarea corectă a potențialului testului proporționalității - poate avea un impact enorm asupra asigurării ordinii de drept și a statului de drept în activitățile realizate de subiecții puterii.

Din punct de vedere conceptual, proporționalitatea acțiunilor administrative, mai ales la emiterea unui act administrativ individual, constă în obligația organelor statului de a nu permite ingerința în drepturile cetățeanului, decât în condițiile legii, într-o manieră armonioasă și echilibrată și numai atunci când aceasta este cerută de interesul public, fără a afecta esența drepturilor subiective. Este posibil să se interfereze cu drepturile omului prin activitate administrativă, dar această acțiune trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit, să fie adecvată, necesară și rezonabilă.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova propune și dezvoltă constant conceptul de legalitate și proporționalitate, statuând că exercitarea drepturilor și libertăților nu poate fi supusă restricțiilor, cu excepția celor prevăzute de legea, urmărește unul sau mai multe scopuri legitime prevăzute de Constituție pentru realizarea acestor obiective este necesară și proporțională cu situația în care se aplică măsura (HCC nr. 5 din 25 februarie 2020, §94).

Completul judiciar specializat, menționează că, un act administrativ, ca orice altă măsură suverană, trebuie să respecte și principiul proporționalității. Astfel, orice măsuri luate de autoritățile publice care atinge drepturile și libertățile prevăzute de lege trebuie să respecte principiul proporționalității. Sintagma „*ar trebui*”, folosită de legiuitorul Republicii Moldova în textul articolului 29 din Codul administrativ, înseamnă datoria absolută a autorităților publice de a respecta proporționalitatea la luarea măsurilor oficiale, precum și datoria instanței de a verifica respectarea proporționalității, mai ales în cazurile de depunere a unei cereri de contestare.

Principiul proporționalității decurge în mod inerent dintr-o înțelegere și acceptare a statului de drept și are ca scop protejarea cetățenilor de administrația publică disproporționată. Astfel, mijloacele pentru atingerea unui anumit scop trebuie să fie adecvate, necesare și rezonabile. Măsura este adecvată numai dacă poate atinge scopul dorit și este necesară numai dacă nu există alte mijloace la fel de adecvate care să nu încalce drepturile persoanei în cauză. Mai mult, legătura dintre scop și mijloace nu trebuie să fie neîntemeiată.

Totodată, Completul judiciar subliniază că, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate (art. 21 din Codul administrativ).

Cu raportare la speța în cauză, Completul judiciar specializat va reține că Comisia Electorală Centrală a respectat principiul proporționalității la emiterea Hotărârii nr. 2942 din 24 septembrie 2024, prin care s-a respins cererea de înregistrare a domnului Munteanu Igor în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova desemnat de Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare. Or, după cum a fost elucidat *supra*, respectarea tuturor condițiilor referitoare la listele de subscripție, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ, nu poate fi considerată o restricționare a dreptului de a fi ales. Aceste condiții nu au fost stabilite de organul electoral, ci sunt dictate de norme imperative din Codul electoral (art. 63, 65, 67, 68, 137, 138 și 139), ceea ce obligă Comisia Electorală Centrală să aplice aceste norme exact așa cum au fost formulate de legiuitor, respectând astfel principiul legalității.

În contextul celor expuse, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2942 din 24 septembrie 2024 „*cu privire la cererea de înregistrare a domnului Munteanu Igor în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, confirmarea reprezentantului concurentului electoral și a persoanei responsabile de finanțe (trezorerul)*” este legală și întemeiată. Or, de către autoritatea publică pârâtă a fost respectată procedura de emitere a actului administrativ, actul este emis de către un organ competent și în corespundere cu normele legii materiale aplicabile speței. Instanța nu a constatat admiterea a cărorva abateri de lege la emiterea actului administrativ, legalitatea acestuia nefiind pusă la îndoială de către instanța de judecată, iar contrariul nu a fost demonstrat în cadrul procesului de judecată organizat cu respectarea principiilor contradictorialității și al egalității de tratament - ceea ce denotă că temei de admitere a acțiunii reclamanților nu există.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele reclamanților sunt neîntemeiate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ ajunge la concluzia că acțiunea în contencios administrativ electoral depusă de Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare către Comisia Electorală Centrală privind anularea Hotărârii nr. 2942 din 24 septembrie 2024, urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

H O T Ă R Ă Ș T E :

Se respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de Munteanu Igor și Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare către

Comisia Electorală Centrală privind anularea Hotărârii nr. 2942 din 24 septembrie 2024.

Hotărârea este cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 3 zile de la pronunțare.

Președintele completului, judecătorul

Mîra Ghenadie

Judecătorii

Bostan Angela

Dașchevici Grigore